

REGIONAALNE KULTUUROKORRALDUS PEALE HALDUSREFORMI

Kalle Vister

Eesti Rahvakultuuri Keskus
direktor

18.08.2021

EESTI
RAHVAKULTUURI
KESKUS

PÕHISEADUS

Eesti Vabariigi põhiseaduses ([RT 1992, 26, 349](#)) on kirjas: Kõikumatus usus ja vankumatus tahtes kindlustada ja arendada riiki, mis on loodud Eesti rahva riikliku enesemääramise kustumatul õigusel ja välja kuulutatud 1918. aasta 24. veebruaril, mis on rajatud vabadusele, õiglusele ja õigusele, mis on kaitseks sisemisele ja välisele rahule ning pandiks praegustele ja tulevastele põlvedele nende ühiskondlikus edus ja üldises kasus, mis **peab tagama eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise läbi aegade** – võttis Eesti rahvas 1938. aastal jõustunud põhiseaduse § 1 alusel 1992. aasta 28. juuni rahvahääletusel vastu järgmise põhiseaduse.

HALDUSREFORM

Maavalitsused lõpetasid tegevuse 01.01.2018;

01.01.2018 alustasid uued valla- ja linnavalitsused;

Maavalitsuste senised ülesanded jagati riigi- ja omavalitsusasutuste vahel;

Eestis on 01.01.2021 seisuga **79 omavalitsust** (15 linna ja 64 valda);

Mitmed seni maavalitsuse vastutusalas olnud ülesanded anti ühiseks täitmiseks
KOVdele;

Kolmes maakonnas – Jõgevamaa, Hiiumaa ja Saaremaa, on OVLd lõpetanud tegevuse

ARENGUKAVAD JA STRATEEGIAD

Riiklik Kultuuri arengukava 2021-2030

Seoses riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ eelnõu valmimisega ja muutustega riigi strateegilises planeerimises koostab KuM kultuurivaldkonna arengukava, mille kinnitab Vabariigi Valitsus. „Kultuuri arengukava 2021-2030“ eelnõu on Riigikogus menetlemisel.

Kultuuri arengukavad maakonna tasandil:

- Tartumaa kultuuristrateegia 2025 (vastu võetud);
- Saaremaa kultuuri arengukava 2020-2030 (vastu võetud)
- Narva linna kultuuristrateegia 2030 (vastu võetud)

RAHVAKULTUUR ARVUDES

Rahvakultuuri harrastajate arv aastate lõikes

Rahvakultuuri harrastajad

RAHVAKULTUUR ARVUDES

Harrastuskollektiivide arv aastate lõikes

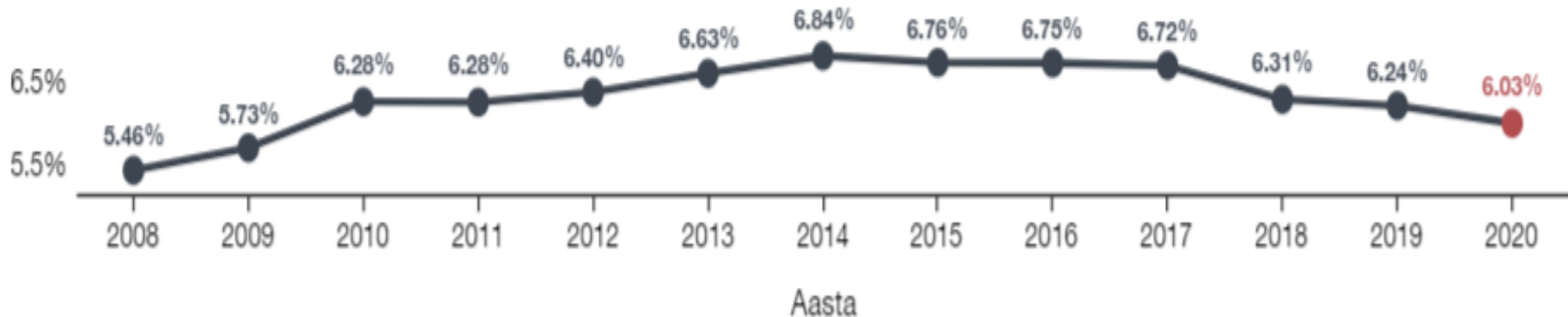
Kollektiivid

RAHVAKULTUUR ARVUDES

Rahvakultuuri harrastajate osakaal rahvaarvust aastate lõikes (%)

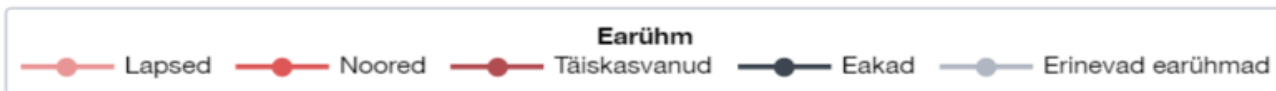
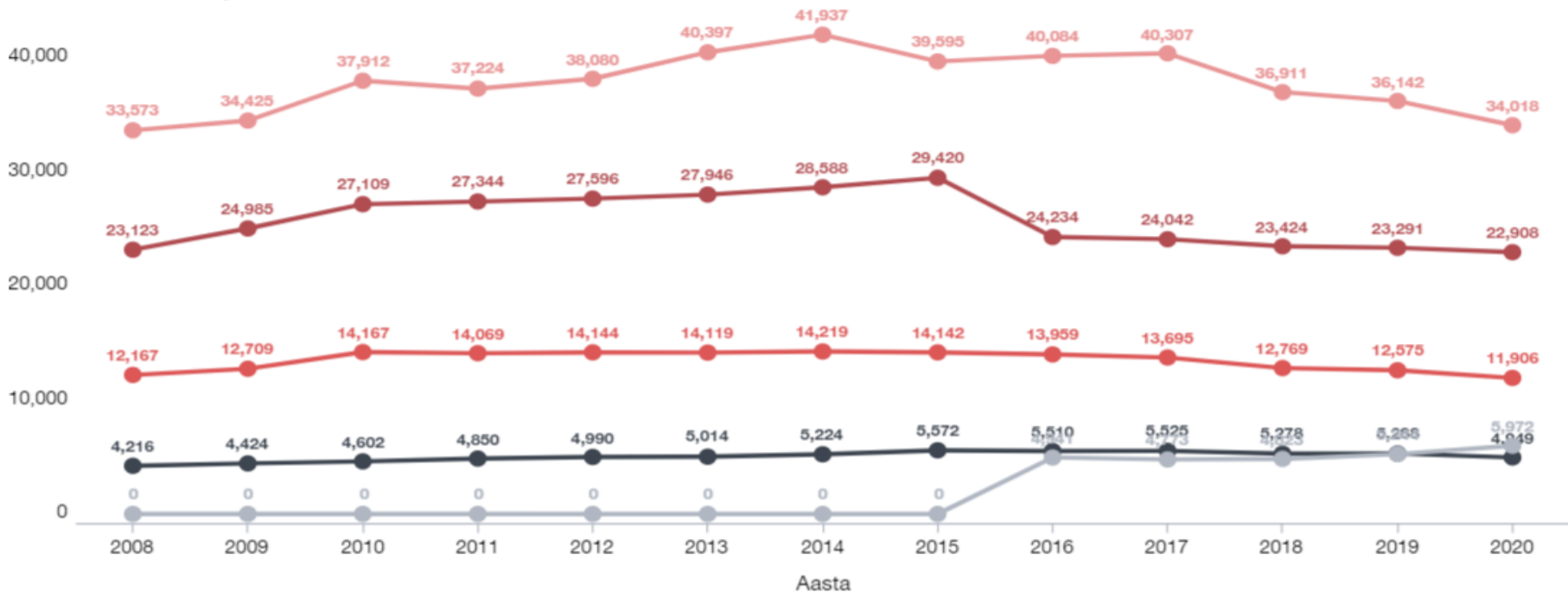
Rahvakultuuri harrastajate osakaal

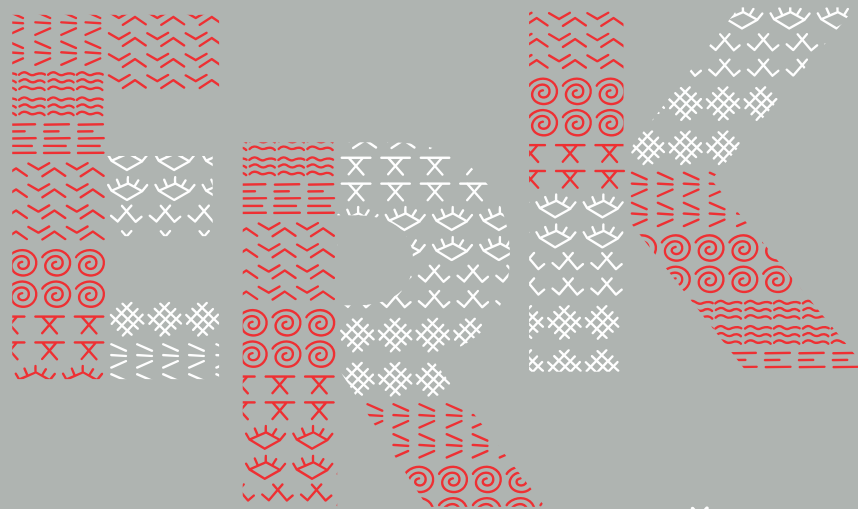
RAHVAKULTUUR ARVUDES

Rahvakultuuri harrastajad earühmade ning aastate lõikes

Rahvakultuuri harrastajad

MAAKONDLIK TEGEVUS

EESTI
RAHVAKULTUURI
KESKUS

KOHALIKU OMAVALITSUSE ÜKSUSE LIIDUD

Kohaliku omavalitsuse üksuse liitude seaduse

§ 2 lg 2 järgi (RT I, 04.07.2017, 99) on omavalitsusliitude ülesanne „maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste ühistegevuse kaudu maakonna tasakaalustatud ja jätkusuutlikule arengule kaasaaitamine, **maakonna kultuuritraditsioonide säilitamine ja edendamine**, maakonna ja oma liikmete esindamine ja liikmete ühiste huvide kaitsmine, samuti maakonna kohaliku omavalitsuse üksuste koostöö edendamine ja liikmetele seadusega ettenähtud ülesannete paremaks täitmiseks võimaluste loomine“.

MARODE ÜLESANDED KULTUURIVALDKONNAS

- Maakonna kultuuripoliitika kujundamine ja elluviimine ning maakondlike arengustrateegiate väljatöötamine, täiustamine ja elluviimine;
- üleriigiliste laulu- ja tantsupidude maakondliku komisjoni töö korraldamine;
- **maakonna kultuurialase ühistegevuse koordineerimine ja korraldamine;**
- maakonna ja kohaliku identiteedi teadvustamine ning kultuuriajaloolise eripära ja järjepidevuse säilitamine ning kaitsmine.

KULTUURIKORRALDUSE MAAKONDLIK TASAND 2021

Kaheksas maakonnas vastutab kultuurikorralduse eest **omavalitsuste liit**;

Kolmes maakonnas (Läänemaa, Jõgevamaa ja Võrumaa) vastutab kultuuritöö korraldamise eest **maakonna arenduskeskus**;

Kahes maakonnas (Põlvamaa, Valgamaa) koostöös MAK/OVL

Saared tegutsevad sisuliselt omavalitsuste tasandil – Saaremaa (koos Muhu ja Ruhnuga) ning Hiiumaa.

MAAKONDLIK TASAND 2021

- Täiskohaga **kultuurispetsialistid/nõunikud** on kaheksas maakonnas: Harjumaa, Tartumaa, Võrumaa, Lääne-Virumaa, Põlvamaa, Järvamaa, Raplamaa, Viljandimaa;
- **Kultuurikomisjon**: Läänemaa SA, Ida-Viru OVL ja Pärnumaa OVL;
- Saaremaa ja Hiiumaa KOVi tasand: **kultuuri- ja haridusosakond**;
- Jõgevamaa arenduskeskus on ülesanded lepinguga delegeerinud Jõgevamaa Kultuurikoda **MTÜle**;
- Valgamaa – ühisüritused **lepitakse kokku** ühises ümarlauas koos maakonna kultuuritöötajatega Valgamaa Arenguagentuuris, rahastus Valgamaa OVL

KUIDAS KULTUURIKORRALDUS TOIMIB 2021?

- Maakondlikul tasandil ei ole kultuurikorralduses piisavalt selgelt jaotunud vastutuse piirid;
- struktuurid ja kohustused ei ole sageli paigas ja üheselt mõistetavad;
- kultuur ei ole ressursside planeerimisel alati esimene prioriteet:
kultuurivaldkond on sageli üks esimesi kärpekohti;
- kultuuri nähakse üsna sageli vaid vaba aja veetmise võimalusena, sh laulu- ja tantsupeo protsessi.

PROBLEEMID

- Mõnes maakonnas ei ole selget arusaamist kultuuri juhtimisest maakondlikul tasandil. KOVd korraldavad sageli kultuuriüritusi ise ja sageli ei soovita enam ühistesse maakondlikesse üritustesse panustada;
- Mõnes maakonnas keskendutakse valdavalt kommertsüritustele ja sageli antakse ka toetus valdavalt neile ning traditsioonilised rahvakultuuri sündmused jäävad vaeslapse ossa;
- Mõnes maakonnas on omavalitsuste koostöö maakondlikul tasandil kultuurivaldkonnas tagasihoidlik;
- Väikestes maakondades on probleem täna juba nii koorilaulu, rahvatantsu kui ka harrastusteatriga! Ei jagu osalejaid! Lahenduseks luuakse ülemaakondlikke kollektiive

KOVI JA KULTUURIKORRALDUS MAIS 2021

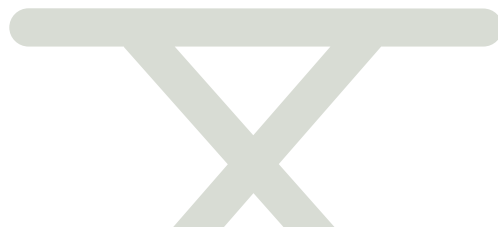
- **39 KOVI on kultuuriosakond** (sh ka koos haridus, sotsiaal, sport)
- **49** kohalikus omavalitsuses on tööl kultuurivaldkonna eest vastutav **spetsialist või nõunik**;
- **25** omavalitsuses on kohaliku kultuurielu korraldamine antud omavalitsuse hallatava **rahvamaja** (kultuurikeskuse, kultuurimaja, rahvamaja) korraldada;
- **9** omavalitsuses on kultuuri korraldamine delegeeritud **mittetulundussektorile**;
- **6** KOV-s on selgusetu, kuidas kultuurielu juhitakse, kuna veebis info puudub; samas toimivad rahvamajad on ka neis KOVdes olemas.

Kokku on **Eestis 79 KOVI**.

MIDA TEHA?

- Sisuline koostöö KOVde vahel ja MARO tasandil tuleb kultuurivaldkonnas toimima saada kõikides maakondades;
- Maakondlike LTPde korraldamine suure LTP vaheaastatel;
- Jätkuv palgataseme kasv kultuuritöötajatele ka KOV tasandil ja inimeste märkamine – et säde ei kustuks!

LÕPETUSEKS

Kultuuritegevuse kaudu on võimalik luua olulist lisaväärtust nii regionaalses arengus, turismis kui ka ettevõtluses.

Samuti mõjutab kohalik kultuuriruum elanike motivatsiooni piirkonda jäämisel või sealt lahkumisel ning turismisektori kasvatamisel.

Hästi toimivat koostööd soovides

Kalle Vister

Direktor

Eesti Rahvakultuuri Keskus

www.rahvakultuur.ee

